

คู่มือการปฏิบัติงาน

นายวิเชียร ปาณะพงศ์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ปีงบประมาณ 2565

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

โดย สน วิเชียร ปาณะพงศ์

การบริหารจัดการเพื่อพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลในโรงเรียน โดยมีการจัดการความรู้อย่างมีพลัง เพื่อให้บุคลากรทุกระดับมีความรู้ ความสามารถ มีวิถีคิดในการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยมีเป้าหมายให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีความยั่งยืน คือคงสภาพให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ยึดหลักการบริหารเชิงระบบของ Deming นักเรียนจึงจะมีคุณภาพอยู่เสมอ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกปี มีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาเชิงระบบ โดยที่ทุกคนในสถานศึกษา ต้องให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพ

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนทุกคนเต็มตามศักยภาพ จบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีวิธีการและแนวทางดำเนินงาน ๔ ด้าน ดังนี้

๑ หลักสูตร

- ๑) วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น ทิศทางการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- ๒) จัดทำโครงสร้างรายวิชาให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ สาระ และตัวชี้วัด ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- ๓) จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒ การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่จะนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้

- ๑) นำผลการทดสอบ O -NET มาวิเคราะห์เชิงลึก รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- ๒) ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและตัวชี้วัด
- ๓) ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน เตรียมการวัดผล ประเมินผลโดยออกแบบเครื่องมือที่จะประเมิน ตามเนื้อหาสาระ ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด

๔) ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ใช้ ICT และเครือข่ายออนไลน์ อย่างหลากหลาย เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การสอนแบบบูรณาการ

๕) ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ภาษาอังกฤษ กับรายวิชาวิทยาศาสตร์ รายวิชาคณิตศาสตร์และรายวิชาคอมพิวเตอร์ ตามรูปแบบการสอนแบบ **Active Learning**

๖) ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ครอบคลุมการอ่าน คิด วิเคราะห์เขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และค่านิยม ๑๒ ประการ

๗) จัดหาวิทยากรภายนอก/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

๘) พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

๙) จัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนนอกเวลาราชการ

๑๐) จัดค่ายวิชาการ ค่ายฝึกทักษะวิชาการนักเรียน และจัดติวนักเรียนก่อนสอบในลักษณะ **“การติวกระบวนการ”** โดยใช้เครือข่ายทางวิชาการ/โรงเรียนคู่พัฒนา หรือสหวิทยาเขต

๓ การวัดและประเมินผล

๑) มีการวิเคราะห์ข้อสอบตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ตามแนวข้อสอบ ของ สทศ.

๒) ครูผู้สอนออกข้อสอบในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการออกข้อสอบออกแบบ อัตนัยตามรูปแบบการออกแบบข้อสอบของ PISA

๓) ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์สร้างข้อสอบตามแนวการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพื่อนำมาใช้ประเมินนักเรียน เมื่อสอนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้

๔) การวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนของครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นการประเมินตามสภาพจริง

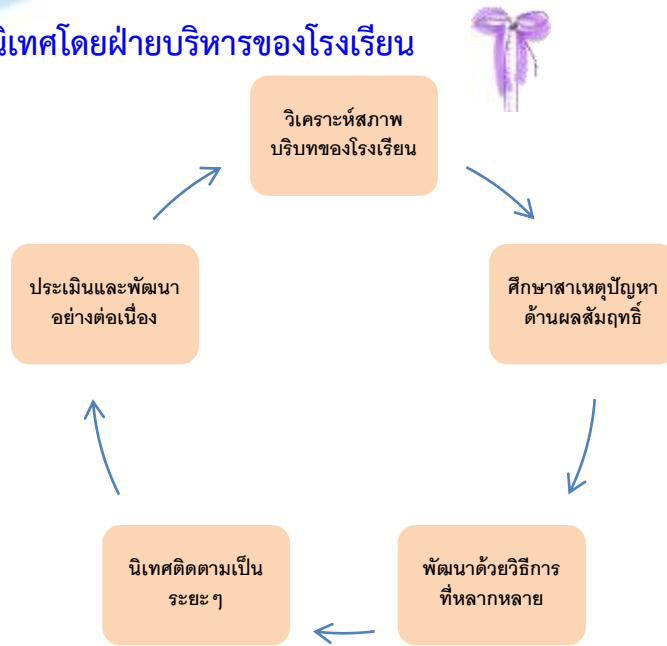
๕) สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนทุกคนเห็นความสำคัญของการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เช่น การมอบรางวัลหรือโล่เชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่มีผลคะแนนการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูง รายกลุ่มสาระ

๔. การนิเทศ กำกับ ติดตาม

การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานโรงเรียนหมายถึงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล การดำเนินงาน ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียน และรับทราบ ปัญหา อุปสรรค เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียน ต่ำกว่า ๕๐๐ คน มีครูประมาณ ๗-๑๕ คน จึงสะดวกที่ผู้นิเทศ จะให้การนิเทศครูผู้สอนได้อย่างทั่วถึงทุกคน และนิเทศได้บ่อยครั้ง การวางระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนที่สามารถยกระดับคุณภาพมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

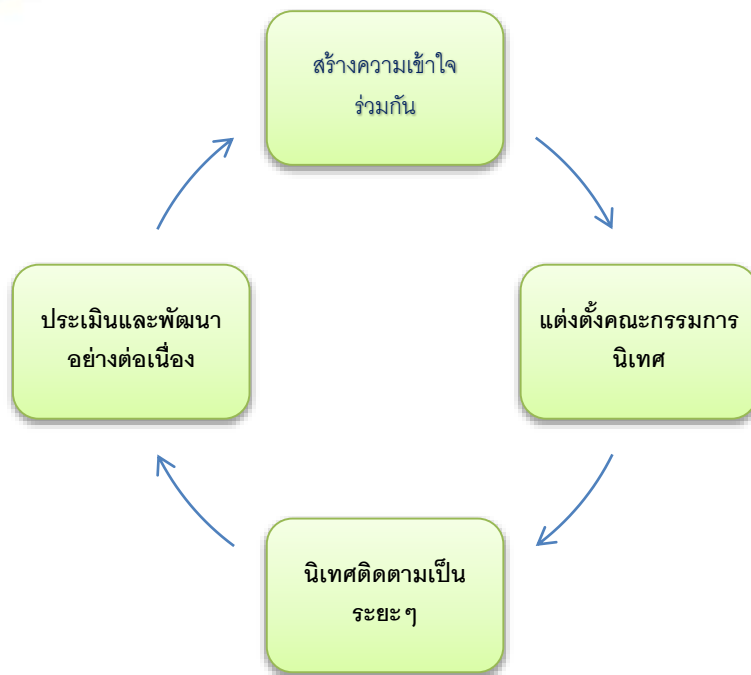
๑. การนิเทศโดยฝ่ายบริหารของโรงเรียน

เริ่มจากฝ่ายบริหารทำการวิเคราะห์สภาพบริบทของโรงเรียน ศึกษาสาเหตุปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ว่าเกิดจากสิ่งใด หากจุดอ่อน จุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยใช้การร่วมคิดร่วมทำ ตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดโครงสร้าง หน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณลักษณะและสมรรถนะที่ต้องการ การวัดและประเมินผล เมื่อพบปัญหาในเรื่องดังกล่าว ฝ่ายบริหารควรหาวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น การเชิญบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ มาเป็นวิทยากร จัดการศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่น ๆ เป็นต้น

สิ่งสำคัญที่จะทำให้การนิเทศภายในของฝ่ายบริหารด้านการจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ คือ การกำหนดให้ครูทุกคนมีและใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในทุกชั่วโมงที่ทำการสอน ฝ่ายบริหารตั้งทีมสังเกตการณ์สอนอย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกการตรวจแผนของผู้บริหาร การบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ท้ายแผน การนำปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ตามแผนไปแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในระยะแรกควรจัดทำตารางเวลาในการพบ ครูผู้สอนในแต่ละวัน และประชุมครูทั้งหมด เพื่อสร้างความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน ควรจัดประชุม/สัมมนาเพื่อวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนทุกวิชา การนิเทศภายในของโรงเรียน ในระยะแรกหรือปีการศึกษาแรกผู้บริหารควรปฏิบัติการนิเทศให้บ่อยครั้ง ปีการศึกษาต่อไป อาจกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง สิ่งสำคัญของการนิเทศของฝ่ายบริหาร คือ การเข้าถึงครู ไปพบครูในห้องเรียน ให้เวลาในการพูดคุยถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน ใช้วาจาสุภาพ ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการ

๒. การนิเทศภายในของคณะกรรมการนิเทศ

การนิเทศภายในของคณะกรรมการนิเทศ มีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการนิเทศ (ผู้นิเทศ) และครูผู้รับการนิเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมให้เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความจำเป็นของของการนิเทศการสอน จุดมุ่งหมายมุ่งหมายของการนิเทศการสอน วิธีการนิเทศการสอน หากครูทุกคนมีความเข้าใจ จะทำให้ครูคลายความวิตกกังวลและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการนิเทศ

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบในการนิเทศการสอน โดยให้ครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเองเพื่อเป็นผู้นิเทศ คณะกรรมการโดยหลักๆ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน (ประธาน) รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้(กรรมการ) ครูวิชาการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะครู โดยคัดเลือกครูที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ จำนวนที่เหมาะสม เพื่อการนิเทศอย่างทั่วถึง (กรรมการและเลขานุการ)

๓. กำหนดบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศการสอน

๔. กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศการสอน ดังนี้

- เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพ
- เพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรแก่ครู
- เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

๕. ดำเนินการนิเทศเป็นระยะ ตามกำหนดการตามแผนนิเทศ อย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง

๖. ประเมินผลการนิเทศและสะท้อนผลให้ครูผู้รับการนิเทศทราบ และร่วมกันพัฒนา/แก้ไขปรับปรุง

